

RĘKOPIS ZNALEZIONY W SARAGOSSIE

reż. Wojciech Jerzy HAS, POLSKA 1964, 177 minut

występują: Zbigniew Cybulski, Iga Cembrzyńska, Elżbieta Czyżewska, Gustaw Holoubek, Stanisław Igar, Joanna Jędryka, Janusz Kłosiński, Bogumił Kobiela, Barbara Krafftówna, Jadwiga Krawczyk, Sławomir Lindner, Krzysztof Litwin, Mirosława Lombardo, Jan Machulski, Zdzisław Maklakiewicz, Leon Niemczyk, Franciszek Pieczka, Beata Tyszkiewicz, Kazimierz Opaliński, Adam Pawlikowski, Bogdan Baer, Stefan Bartik, Ludwik Benoit, Bogusz Bilewski, Wiesław Gołas, Jan Kociniak, Wacław Kowalski, Witold Pyrkosz, Pola Raksa...

gościnią pokazu będzie: Katarzyna WAJDA (FilMOTEKA Narodowa – Instytut Audiowizualny)

Absolwentka polonistyki i filmoznawstwa UJ. Zajmuje się historią polskiego kina, kulturą popularną i edukacją audiowizualną. Badaczka i wielbicielka kryminałów. Publikuje w „Filmie”, „Kinie”, „Kwartalniku Filmowym”, „Studiach Filmoznawczych”, „dwutygodniku.com”. Współautorka m.in. Encyklopedii kina (red. T. Lubelski, Kraków 2003, 2010), Autorów kina polskiego (red. G. Stachówna i J. Wojnicka, Kraków 2004), Słownika filmu (red. R. Syska, Kraków 2005), 30 najważniejszych programów TV w Polsce (red. W. Godzic, Warszawa 2005), Światowej encyklopedii filmu religijnego (red. ks. M. Lis i A. Garbicz, Kraków 2007), Autorów kina europejskiego III (red. A. Helman i A. Pitrus, Kraków 2007), Kultowych seriali PRL-u (red. M. Karwala i B. Serwatka, Kraków 2010), Polskiego kina popularnego (red. P. Zwierzchowski i D. Mazur, Bydgoszcz 2011), Od Jane Austen do Iana McEwana. Adaptacje literatury brytyjskiej (red. A. Helman i B. Kazana, Warszawa 2011).
<https://www.dwutygodnik.com/autorzy/309-katarzyna-wajda>

Najbardziej popularny i najlepiej znany na świecie film polskiej kinematografii: jego wielkimi fanami i popularyzatorami są Martin Scorsese i Francis Ford Coppola... Nagrodzony na festiwalach w Edynburgu (1965), San Sebastian (1965) oraz Sitges (1969). Historia oparta na szkatułkowej powieści Jana Potockiego – hrabiego, podróżnika, naukowca, poety i fantasty – z brawurową rolą (jeden występ bez okularów) Zbigniewa Cybulskiego.

Stylowa komedia kostiumowa, awanturniczy film „płaszcz i szpady”, fantastyczna baśń z duchami, wisielcami, opętanymi księżniczkami – tak określano ten niezwykły film. Jego bohaterem jest oficer gwardii walońskiej Alfons van Worden w drodze do Madrytu przez góry Sierra Morena. Początkowo pewny siebie, ignoruje ostrzeżenia miejscowego Cygana i mulnika, który twierdzi, że góry są siedliskiem demonów. Rusza przed siebie, ale po drodze trafia do opuszczonej gospody „Venta Quemada”, gdzie nocami grasują duchy. Tam dowiaduje się, że jako potomek potężnego rodu Gomelezów wybrany został do wielkich zadań. Przedtem musi jednak dowieść swej odwagi, prawości i honoru. W gospodzie poznaje dwie mauretańskie księżniczki i zostaje przez nie uwiedziony. Spędza z nimi noc, a nad ranem budzi się pod szubienicą wisielców – braci Zoto. To początek jego przygód i drogi przez opowieści tótrzyków, mistyków, naukowców, religie i historie miłosne...

Autor powieści – Jan Potocki pochodził z magnackiej rodziny, otrzymał niezwykle staranne wykształcenie - studiował w Szwajcarii, Paryżu, Niemczech, interesował się geografią, matematyką, historią, a jego największą pasją była archeologia i podróże. Zwiedził Turcję, Egipt, Afrykę Północną, Kaukaz, Chiny, całą niemal Europę Zachodnią. Brał udział w pracach Sejmu Czteroletniego, opracował projekt reformy oświaty. Wedle legendy zmarł w sposób równie oryginalny, jak oryginalne było jego życie i jego dzieło - strzelił do siebie srebrną kulą odkręconą przy śniadaniu z cukiernicy. „Rękopis znaleziony w Saragossie” – jedno z najświetniejszych dzieł europejskiego Oświecenia – po raz pierwszy wydany został w roku 1813 po francusku i przez długie lata był w Polsce nie znany. Na język polski przełożony został dopiero 34 lata później. A i do dziś dzieło Potockiego znane jest bardziej na Zachodzie Europy niż w Polsce. Jej „Cudowność polega na tym, że swą cudownie atrakcyjną formą służy treściom ważkim. To jest po prostu szkoła życia, przekrój społeczeństwa – aktualny w XVIII wieku – i dziś. Bohater ma zacząć myśleć i gra toczy się o to, jak będzie myślał. Wszystko ma dwie interpretacje: mistyczna, magiczna filozofia Kabbalisty ściera się z humanistycznym racjonalizmem Matematyka. Wybierać musi nie tylko van Worden, wybiera widź” – mówił reżyser Wojciech Has.

Plenery „Rękopisu” zrealizowano w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej, a w parku Morskie Oko we Wrocławiu wybudowano ogromne dekoracje do scen madryckich – plac Słońca, winiarnie, kościół, gospodę, które przez całą jesień ściągały niezliczone wycieczki. W filmie oprócz dziesiątków aktorów i statystów udział wzięło wiele egzotycznych zwierząt. Tresowany sęp przyjechał specjalnie z Hamburga, czterometrowy pyton z warszawskiego zoo, a cztery muły z Krakowa. [źródło: filmpolski.pl, wikipedia].

zwiastun:

https://youtu.be/knA_-a-bhKg

imdb:

<https://www.imdb.com/title/tt0059643>

9 VI 2025 r., godz. 18:00, wstęp wolny

NELLY I PAN ARNAUD (Nelly et Monsieur Arnaud)

reż. Claude SAUTET, FRANCJA 1995, 106 minut

występują: Emmanuelle Béart, Michel Serrault, Jean-Hugues Anglade, Claire Nadeau, Françoise Brion, Michèle Laroque, Michael Lonsdale, Charles Berling, Jean-Pierre Lorit, Michel Albertini, Coraly Zahonero, Graziella Delerm, Olivier Pajot

cykl „Filmowy Tour de France / Tour de France cinématographique” we współpracy z [Instytutem Francuskim w Warszawie](#)

Dwa Cezary: Najlepszy aktor, Najlepsza reżyseria; nagroda David di Donatello: Najlepszy film zagraniczny; nagroda Louis Delluc Prize 1995.

Historia uczuciowa młodej mężatki Nelly, którą sytuacja finansowa zmusza do przyjęcia sporej kwoty od byłego kochanka przyjaciółki – pana Arnauda. To bogaty biznesmen, który oferuje jej pracę – prosi, aby pomogła mu w pisaniu wspomnień, które mają zostać wkrótce wydane. Nelly stopniowo poznaje skomplikowaną przeszłość swojego nowego pracodawcy oraz wikała się w romans z wydawcą książki pana Arnauda... Jak zwykle u Sauteta nic nie jest proste i jednoznaczne, a drogi bohaterów krzyżują się i rozchodzą, zmuszając widza do zastanowienia nad sednem uczuć i działań. Ostatni film w bogatym dorobku francuskiego reżysera na temat skomplikowanych związków miłosnych, osadzonych na szerokim tle społeczno-obyczajowym, w których niebagatelną rolę odgrywa praca i przyjaźń. Mimo głębokiej „francuskości” jego filmów pozostają uniwersalne dzięki wielkiej dawce zawartego w nich zwyczajnego życia. Sautet zdobył wiele nagród, w tym dwa Cezary dla najlepszego reżysera i cztery nagrody w Wenecji dla „Serca jak lód”.

<https://www.filmweb.pl/film/Nelly+i+pan+Arnaud-1995-589>

zwiastun:

<https://youtu.be/N-5xIT6dDwQ>

imdb:

<https://www.imdb.com/title/tt0113947>

23 VI 2025 r., godz. 18:00, wstęp wolny

BLASKI LATA (Lumiere d'été)

reż. Jean GRÉMILLON, FRANCJA 1943, 112 minut

występują: Madeleine Renaud, Pierre Brasseur, Madeleine Robinson, Paul Bernard, Georges Marchal, Léonce Corne, Charles Blavette, Jane Marken, Louise Martinet, Henri Pons, Gérard Lecomte, Marcel Lévesque, Raymond Aimos

cykl „Filmowy Tour de France / Tour de France cinématographique” we współpracy z [Instytutem Francuskim w Warszawie](#)

Alegoryczne, zapomniane arcydzieło, w którym dziwaczna galeria postaci reprezentująca różne aspekty społeczeństwa (arystokrata, uczyony, artysta) została zgromadzona w szklanym zamku położonym na szczycie góry pośrodku niczego. W tym Nigdzie Madeleine Renaud gra zarządczynią hotelu, w którym ta dziwna grupa zawiązuje

interakcje i mieszka (dosłownie oraz symbolicznie) na skraju otchłani. W ostrym kontraście do tego, w dolinie robotnicy rywalizują z żywiołami, budując ogromną zaporę wodną. Symfoniczny list miłosny do industrialnego modernizmu — do grzesznych i samowystarczalnych bobiet i mężczyzn.

Młoda dziewczyna Michèle (Madeleine Robinson) wysiada z autobusu w pobliżu pensjonatu L'Ange Gardien w Cabrières, na południu Francji, do którego podwozi ją powóz miejscowego szlachcica, właściciela pensjonatu – Patrice'a (Paul Bernard). W pensjonacie mieszka dwoje lokatorów: Louis (Marcel Lévesque) i starsza kobieta o dużych dochodach, Louise (Jane Marken). Michèle prosi o pokój zarezerwowany dla niej przez jej kochanka – malarza Rolanda. Ponieważ Roland jeszcze nie przyjechał, Michèle udaje się na spoczynek. Tymczasem do hotelu przyjeżdża młodzieniec: inżynier Julien (Georges Marchal), który twierdzi, że dokonał rezerwacji, zostaje więc skierowany do pokoju Michèle. Światło w pokoju nie włącza się, zatem w ciemnościach stęskniona Michèle uznaje, że przyjechał Roland, co prowadzi do romantycznego nieporozumienia... Pełna wisielczego humoru i obserwacji obyczajowych opowieść o miłości w stylu noir.

Zdjęcia do filmu kręcono w Victorine Studios w Nicei, plener w Soursac. Scenografię do filmu zaprojektował André Barsacq.

Scenariusz: Jacques Prévert - poeta, znany głównie z pracy tworzył także scenariusze i dialogi filmowe – m.in. do filmów w reżyserii Marcela Carné, Paula Grimault oraz swojego brata Pierre'a. Jego twórczość powiązana jest z surrealizmem i absurdyzmem – był członkiem Collège de pataphysique, elitarnej grupy francuskich twórców, zajmującej się studiami patafizycznymi i skupiającej osobowości takie jak Eugène Ionesco, Boris Vian czy René Clair. W 1953 osiągnął w tym szacownym klubie godność Satrapy. Jego dziełami są m.in. 1935: Zbrodnia pana Lange (Le crime de monsieur Lange), 1937: Śmieszny dramat (Drôle de drame), 1938: Ludzie za mgłą (Quai des brumes), 1938: Les disparus de Saint-Agil, 1939: Brzask (Le jour se lève), 1942: Wieczorni goście (Les visiteurs du soir), 1945: Komedianci (Les enfants du paradis), 1945: Wrota nocy (Les portes de la nuit), 1953: Pasterka i kominiarczyk (La bergère et le ramoneur) (animowany), 1964: Le petit Claus et le grand Claus (animowany/aktorski; na podstawie Hansa Christiana Andersena)...

Jean Grémillon (1901-1959) - francuski reżyser filmów fabularnych i dokumentalnych. Karierę rozpoczął w czasach kina niemego, tworzył również w okupowanej Francji. W 1944 roku Grémillon został mianowany prezesem Cinémathèque française. Po wyzwoleniu został prezesem związku zawodowego techników filmowych. Był członkiem Francuskiej Partii Komunistycznej oraz podziemnego Comité de libération du cinéma français, który planował przyszłość powojennego kina francuskiego. W 1958 roku pełnił funkcję przewodniczącego Festiwalu Filmowego w Wenecji. Choć odbiór niektórych z jego najbardziej udanych filmów mógł być ograniczony przez warunki panujące w latach wojny, niektórzy krytycy uznawali go za najlepszego przedstawiciela tradycji realistycznej we francuskim kinie lat 1930–1945, równorzędnego ze współczesnymi mu twórcami, takimi jak Clair, Feyder, Renoir czy Carné.

[https://en.wikipedia.org/wiki/Summer_Light_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Summer_Light_(film))

imdb:

<https://www.imdb.com/title/tt0035001>

30 VI 2025 r., godz. 18:00, wstęp wolny

SKOK NA KASYNO (Mélodie en sous-sol / Colpo grosso al casinò)

reż. Henri VERNEUIL, FRANCJA/WŁOCHY 1963, 121 minut

występują: Jean Gabin, Alain Delon, Claude Cerval, Maurice Biraud, Viviane Romance, Carla Marlier, Dora Doll, Henri Virlojeux, José Luis de Vilallonga, Rita Cadillac, Anne-Marie Coffinet, Jean Carmet, Jimmy Davis, Dominique Davray, Germaine Montero

cykl „Filmowy Tour de France / Tour de France cinématographique” we współpracy z Instytutem Francuskim w Warszawie

Adaptacja powieści Zekiala Marko pt. The Big Grab. Doświadczony i przebiegły złodziej Charles (Gabin) właśnie opuszcza więzienie po pięcioletniej odsiadce. Wbrew namowom żony odrzuca perspektywę spędzenia spokojnej starości z dala od kryminalnej przeszłości, dzięki kilku milionom franków z poprzednich akcji. Właśnie planuje błyskotliwy skok na kasyno w Cannes, który pozwoli mu wyjechać na emeryturę do Australii. Do pomocy dobiera sobie szwagra (Biraud) – uczciwego mechanika samochodowego i początkującego złodziejszka Francisa (Delon)... Skok na kasyno był pierwszym z serii wysokobudżetowych filmów kryminalnych Henriego VerneUILa. Film spodobał się krytykom. Bosley Crowther na łamach „The New York Times” wyrażał się o nim w samych superlatywach, chwalał scenariusz, aktorstwo i zdjęcia. Po latach film wraz z dwoma innymi francuskimi klasykami gatunku – „Nie tykać łupu” z 1954 i „Rzykant” z 1956 – zaliczany jest do pierwszej trójki francuskiego kina noir. W latach 2010–13 Magazyn „France Today” role Gabina i Delona uznał za jedne z najlepszych w ich karierze. Film znajduje się na liście 100 ulubionych filmów japońskiego reżysera Akiry Kurosawy.

Zdjęcia do filmu realizowano w autentycznych plenerach Paryża i Cannes jesienią 1962.

Obraz okazał się być również udanym sukcesem finansowym. Przyniósł dochód w czołowych krajach europejskiego rynku filmowego (Francja, Włochy, Hiszpania). W USA zarobił milion dolarów.

Nagrody 1964: Złoty Glob – Najlepszy film zagraniczny, Nagroda NBR dla Najlepszego filmu zagranicznego, Nagroda Edgara dla Najlepszego filmu zagranicznego.

Henri Verneuil, właśc. Ashot Malakian (1920-2002) – francuski, reżyser, scenarzysta i producent filmowy pochodzenia ormiańskiego. Jako dziecko wraz z rodzicami uciekł z rodzinnej Turcji, aby uniknąć ludobójstwa Ormian.

Studiował w École Nationale d'Arts et Metiers w Aix-en-Provence. Po jej ukończeniu pracował jako dziennikarz, później rozpoczął karierę filmowca: debiutował w 1952 roku filmem „Zakazany owoc”. Specjalizował się w tworzeniu thrillerów i filmów akcji. Laureat Honorowego Cezara za całokształt twórczości (1996). Najbardziej znane filmy: 1962: Małpa w zimie, 1963: Skok na kasyno, 1964: 100 tysięcy dolarów w słońcu, 1967: 25. godzina, 1968: Strzelby dla San Sebastian, 1969: Klan Sycylijszyków 1971: Cenny łup, 1973: Wąż, 1975: Strach nad miastem, 1976: Ciało mojego wroga, 1979: I... jak Ikar, 1982: Tysiąc miliardów dolarów, 1984: Złoto dla pazernych.

[źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Skok_na_kasyno, https://pl.wikipedia.org/wiki/Henri_Verneuil]

https://pl.wikipedia.org/wiki/Skok_na_kasyno

zwiastun:

<https://youtu.be/LCBCMIJstPA>

imdb:

<https://www.imdb.com/title/tt0057344/>